

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 271. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679990192/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

NOTER

- den her efter Bayle, Dictionnaire, Art. Pericles, Note K mod Slutningen. – *Gylden*, Guldmønt; hos Kilden: livres. – *Rente*, Indtægt.
- S. 60. *Adkomst*, Berettigelse. – *gisper*, gaber. – *Sympathie*, Samstemthed, Vekselvirkning. – *Infalibilitet*, Ufejlbarehed. – *Chrysispos* (f. ca. 280 f. Kr.), gr. Filosof af den stoiske Skole. – *Application paa*, Lyst til at beskæftige sig med.
- S. 61. *Qvis etc.* Hvem beundrer ikke C's Lærdom? Han véd, hvad der findes i Havet, paa Jorden og i Luften. Og han véd, hvad Juno studrer med Jupiter om. Men han aner ikke noget om sin Kones Nætter. – *Øvelsen*, Udøvelsen. – *Hysteron proteron*, »sidst først«; hvad der burde komme sidst, stilles først. – *Creature*, Væsener. – *Zoroaster*, ell. Zarathustra, parsisk Profet (o. 700 f. Kr.). – *Oraclet*, Spaadomme; her vel Zendavesta (Avesta). Parsernes hellige Skrift. – *jævnes*, glattes. – *planeres*, om Papir; behandles med Limvand og presses. – *Catechisation*, Undervisning.
- S. 62. *Præjudicium*, Fordom. – *begyndte med Morale*, dvs. med de religiøse Sandheder, som kan udledes rent fornuftmæssigt. – *interessered*, egennyttig. – *Veritas localis*, lat. begrænset Sandhed.
- S. 63. *Erindring*, Paamindelse. – *præparatorier*, Forbredelser. – *opere*, virke. – *Lectie*, Klasse. – *drives paa*, arbejdes paa. – *Præceptum*, Forskrift. – *Institution*, Undervisning. – *Fribytterie*, Seroveri.
- S. 64. *Clovis*, Frankerkongen Chlodovech (481–511). Døbt 496. – *Passions-Historien*, Jesu Lidelseshistorie. – *Convertisseurs*, fr. Omvendere. – *Vore Missionærer*. Dansk ydre Mission organiseredes 1705 ff. (Trankebar, Lapland, Grønland, Dansk Vestindien). – *et andet Sted*, Sammenlignede Helte-Historier, Samlede Skrifter XI, 247–49. – *brød ... over tvers*, afbrød ... brat. – *Conversionen*, Omvendelsen. *Indianske*, (vest)indiske. – *Ars critica*, lat. Kritikerkunst. – *Opinion*, Omdømme. – *Proselyter*, Omvendte.
- S. 65. *conform*, overensstemmende. – *Billighed*, (sund) Fornuft. – *Velbehag*, Forgodtbefindende. Hentydning til Calvinismens Prædestinationslære. – *Notiones communes*, lat. almene Kundskaber, Forestillinger. – *Transsubstantiationen*, Væsensforvandlingen. Katolicismens Lære om Brødets og Vinens Forvandling til Kristi Legeme og Blod ved den hellige Nadver.
- S. 66. *Pyrrhonismus*, Scepticisme; efter Grundlæggeren, Pyrrhon (død o. 275 f. Kr.). – *Dissertation*, Afhandling. – *Historier*, den historiske Videnskab. – *anseer*, ser paa. – *Himmel*, Berettigelse. – *Praxis*, af gr. praxis. – *Mechanica*, lat. mekanisk Eksperimenten. – *gemeene Haandverker*, ordinære Arter af Haand-